

EGY HÁZ

Van egy ház, L alakú. Az L rövidebb, utcára merőleges szárát két egymásba nyíló szoba, a hosszabbat szűk konyha, mosdó, kamra és padlásfeljáró alkotja. A két szár közé ékelődve apró, az utcától magas fémkerítéssel elhatárolt udvar egészíti téglalappá az L-t. A kerítésről kívül-belül hatalmas foltokban pergeti le a szürke festéket a rozsdá. Az udvaron néhány rózsatő, málnabokor, egy-egy, ágaival egymásba akaszködó meggy- és cseresznyefa áll. Köztük habtéglá rakás, a lombjaik alól kihúzódni igyekvő málnabokron túl pedig rozsdás kerti csap. A kerítés tetején szőlőlugas ágai futnak végig. A füvet az előző bérlő nagy testű kutyája taposta ki, már csak szanaszét hagyott ürüléke és a fák lehullott levelei fedik el a homokos talajt. Ősszel, ha feltakarítják és felássák a talajt, újravethették volna a füvet, de eltelt az idő költözéssel. Most hó nélküli december van épp, a talajba már beleállt a fagy, az udvaron pedig nincs más, csak csupasz ágak, rothadó levelek és fagyott kutyaszar.

Ami késik, nem múlik. Tavasszal az új bérlők feltakarítják majd az udvart, gypet vetnek, és bizonyára megmetszik az évek óta érintetlen fákat is.

A ház utcai bejárata a verandára nyílik. A ház és az udvar közé szoruló, a falakat ugyancsak L alakban követő helyiséget hatalmas ablakok választják el a kerttől. Innen a konyhába, a pincébe, az udvarra és a kamrába lehet jutni. A kamrában akasztók és polcok, rajtuk a házzal együttjáró régi alkalmazosságok, lyukas edények, rozsdás sziták, nyújtófa, füstölőhorgok, egy rossz mikro és rengeteg kacat, meg az új lakók holmijai. Leginkább dobozok, teli és üres befőttesüvegek, rajtuk mindenféle, az elmúlt évtizedet jelző évszámok, némelyiken egy kis penész. Ha felmelegszik majd az idő, a bérlők kiürítik a kamrát, átválogatnak mindent, ami bent van. A használhatatlan tárgyakat, a megromlott befőtteket kidobják, letakarítják a polcokat, majd viaszosvászonnal, esetleg fehér, netán barna csomagolópapírral borítják be őket.

A konyhában az alacsony, megereszkedett ajtóval szemben sparhelt és ügyetlenül pingált szekrény, az ajtótól balra egy viaszosvászonnal terített asztal áll. A kályhát és mellőle a kagylót jó tíz éve ki kellett volna dobni már. A padlóról a linóleum felszakadozott, a bútorokból fapor szitál. Itt minden alacsony. A konyhai berendezés nagy része derékig ha ér. Csak egyet-

len polchoz és a falra erősített gázbojlerhez nem kell lehajolni. Igaz, a gázbojlerbe sem be, sem belőle ki nem futnak csövek. Magában áll, engedély sincs a bekötésére, így akár a padláson is lehetne. Már csak néhány hónap van tavaszig, akkor az üzembe helyezéssel járó munkálatokat is el lehet kezdeni.

A konyha bal oldalán, a kagyló mellett nyílik a mosdó. Egy polc, billegő fürdőkád, WC-csésze, borotválkozótükör és egy nagy fémtartály a berendezése. A padlót cement, a falakat régi, rózsaszín csempe borítja. A konyha túoldalán az első szoba nyílik, abból pedig a következő. Mindkettőben cserépkályha. Egyik kék, a másik barna, süvöltve ordítanak, ha meggyújtják bennük a gázégőt. A kék néhány cserepe megrepedt, ajtaját hajsza tartja a kieséstől. A barna talán jobban fűt, de egyik sem bírja kimelegíteni a ráeső szobát. A plafont csak a padláson tárolt rengeteg kacat szigeteli. A használaton kívüli asztalok, székek, egy rossz ágy, bedobozolt és bezsákolts könyvek, ágyneműk és kicsorbult szerszámok igyekeznek visszatartani a szobákból elillanó meleget. Hiába, alkalmatlanok rá.

A hőmérséklet függvényében szerveződik a ház élete. A konyhától távolabb eső szoba ablaka jobban szigetel. Gyakorlatilag ebben élnek a lakók, a másikat raktárnak használják, alig fűtik. Nappali és háló is a barna kályhás szoba egyben, amit, ha naponta elégszer kifűtenek, majdnem elviselhetővé válik a tél. Csak éjszakánként és reggelente kellemetlen igazán, amikor a meleg emléket őrző szobából a konyhába és a mosdóba a raktárszobán keresztül vezet az út. Iszkol ilyenkor az ember, s igyekszik a konyhában lévő sparheltet mihamarabb begyújtani. Tavasszal a hidegebb szobát is birtokba vehetik majd. Munka- és vendégszobának kiváló lehetne.

A sparheltben, a gázégő fölé szerelt, rézcsőből hajlított spirálban melegszik a víz. Innen folyik a mosdóban álló fémtartályba, onnan szükség szerint tovább a kádba vagy vissza a konyhai mosogatóba. Zuhanyozásra leginkább hosszas főzés után vagy reggelente alkalmas. Estétől hajnalig, nagy lángon éppen használható hófokra melegszik a tartály 120 liter vize. Ha az ember megengedi ilyenkor a csapot, rozsdás víz folyik. Zuhanyzásnál a vékony sugarak csak alig színeződnek el, de ha a lefolyó már nem bírja elnyelni, sárgás-vöröses lével telik fel a kád. A tisztálkodásra gyorsabb alternatívát a konyhaasztalon álló vízforraló jelent. Ezt már az új lakók hozták. A benne forralt másfél liter víz, hideg vízzel félig töltött lavórba öntve, egy gyors mosdáshoz épp elég. De a fűthetetlen mosdóban kínlódosak a reggelek. Mint ázott macska áll és vacog az ember, előtte a kád szé-

lén a gőzölgő lavór, és bármennyire igyekezzon is, nem lehet elég gyorsan mosdani.

Van egy ház, benne a bérlők, akár mesebeli János a királylányt, úgy vágyják a tavaszt. Feltakarítják az udvart, mielőtt kiolvadna talaj. Gyepet vetnek, virágot, retket, metélőpetrezselymet ültetnek, ha eljön az ideje. A víz gyorsabban melegszik, lassabban hűl, s a gázláng érdes duruzsolása helyett napfény melegíti majd a házat. Tudják, jobb lesz minden, feltámad a világ, csak az első rügyek megjelenjenek. Aztán már csak egy-két hónap, és érkezik a nyár. Akár a mesékben, úgy pezsdülnek fel akkor a lakók, úgy elevednek majd meg a ház. A nemezelt falidíszekből molyok rajzanak, a konyhaszekrény tetején felejtett maradék lisztbe rejtett petékből lárvák kelnek, a falak táguló repedéseiből hangyák özönlenek elő. Hosszú sorban vonulnak végig az asztal egyik lábán, majd a lapján, míg el nem érik a kitűzött célt: a reggeli bundáskenyér konyharuhával takart maradék szeleteit. Rátapadnak a konyharuhára, bemásznak a szeletek közé. Rágnak és várnak. A legelső szelet alól – ha megzavarják őket –, akár az évek, úgy szaladnak szerte a ház apró fekete szellemei. És mindegy, hogy az ember hetet, nyolcat, kilencet vagy tízet üt agyon egy csapásra, mert addigra a feltámadt ház csak ontja magából egyre az apró lényeket. Elmúlik a tavasz, múlik majd a nyár is. A pusztulás búze leng be mindent, a zaklatott nyaralás alatt a konyhaszekrényben éhen döglött egér szaga.

Előbb-utóbb aztán az ősz is oda lesz. Lassan éve múlik éppen, hogy az új lakók beköltözésekor a mesebeli tücsköt elvitte a korai fagy. Csak a hegedű maradt utána, fája penészedik, mállik, nincs, aki játszana rajta. Egyébként is elkallódott már rég valahol. Váratlanul a távolból hang hallatszik, mintha az égből zendülne, elpattanó húr elhalóan fájdalmas hangja. Zeng egy darabig, visszhangja megtelepszik a fülekben, felidéz ezt-azt, de hiába, mert nincs már tücsök, nincs már mese, nincs már valójában semmi, megette az egészet a sok különböző moly, egér meg hangya. Megette az egészet a fene. Bárcsak megfagynának mind.

Van egy ház. Körülötte csak a december és a repedt konyhaajtón esténként betóduló fagyos levegő, ami úgy szippantja ki bentről a meleget, hogy a kályhalapról leszedett csigák helyén kicsapó gázláng mellett is magára aggatná az ember minden téli holmiját, a nagyapjától örökölt foltos gyapjuszvetterrel és turkálós tollkabátjával együtt, amelynek varrásai mentén szétfoslott az anyag, a tollú pedig csak száll ki belőle, amíg az egész konyha olyan nem lesz, mint egy felprédált tyúkketrec, amit már elhagyott a görény, s az utolsó, vézna túlélő, akire kár lett volna időt vesztegetni, kuporog

a kályhához préselődve, arcát megvilágítja a kékes láng, az oldalán fityeg a majdnem felismerhetetlenné fakult Helly Hansen címke, amin a márkajelzés és a tisztításra vonatkozó instrukciók helyett csak annyi áll: Sic transit, sic transit, sic transit, sic transit, sic transit, sic...

Van egy ház. Él benne egy nő. Tavasszal minden jobb lesz, de holnap elhagyom.